

**Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет**

Кафедра адміністративного права та судочинства

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Фінансове право»

на тему:

**«Правові засади функціонування Державної податкової служби України:
сучасний стан та напрями реформування»**

Студент групи: ПР-31

Семчук Ігор Андрійович

Керівник: к.ю.н., доц. Ментух Н.Ф.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS ____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль - 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	
1.1.Правовий статус ДПС України в системі органів виконавчої влади	6
1.2.Нормативно-правове регулювання діяльності податкових органів: генезис та сучасна ієрархія актів	8
Висновки до розділу 1.....	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРАВОВИХ ПРАКТИК ДІЯЛЬНОСТІ ДПС УКРАЇНИ	
2.1.Компетенція і повноваження податкових органів щодо здійснення податкового контролю в умовах воєнного стану	13
2.2.Правові аспекти цифровізації податкового адміністрування: Електронний кабінет платника та автоматизований моніторинг ризиків.....	15
2.3.Взаємодія ДПС з іншими правоохоронними та контролюючими органами (БЕБ, Держфінмоніторинг)	18
Висновки до розділу 2.....	21
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ДПС УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
3.1.Оптимізація правових механізмів захисту прав платників податків та вдосконалення процедур адміністративного оскарження	22
3.2.Антикорупційна трансформація та перезавантаження кадрового потенціалу ДПС: правові аспекти «доброчесності».....	25
Висновки до розділу 3.....	27
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32

ВСТУП

Актуальність проблеми. Трансформація податкової системи України є фундаментальною умовою забезпечення фінансової стійкості держави, особливо в умовах триваючого правового режиму воєнного стану та необхідності стратегічного повоєнного відновлення. Державна податкова служба (ДПС) України у 2024–2026 роках перебуває в епіцентрі системних перетворень, переходячи від моделі фіскального тиску до моделі сервісно-орієнтованого органу виконавчої влади. У сучасних реаліях ДПС виступає не лише як інструмент акумулювання бюджетних надходжень, а як критично важливий державний інститут, ефективність якого безпосередньо корелює з оборонною спроможністю України та виконанням її соціальних зобов'язань перед громадянами. Особливої гостроти та наукового інтересу тема набуває через безпрецедентну динаміку оновлення податкового законодавства та необхідність його повної адаптації до стандартів Європейського Союзу (EU *acquis*). Статус України як кандидата на вступ до ЄС вимагає від ДПС впровадження складних правових механізмів, таких як автоматизований обмін податковою інформацією за стандартом CRS, імплементація правил оподаткування цифрових платформ та гармонізація ПДВ-законодавства.

Окрім того, правовий режим воєнного стану створив нові виклики: від необхідності адміністрування податків на деокупованих територіях до правового врегулювання форс-мажорних обставин у податкових зобов'язаннях. Проблеми блокування податкових накладних та ризикоорієнтованого моніторингу стають предметом гострих дискусій між державою та бізнесом, що вимагає розробки нових правових запобіжників проти адміністративного свавілля.

Теоретичний фундамент дослідження правових засад діяльності податкових органів закладено у працях таких провідних фахівців у галузі фінансового, адміністративного та податкового права, як Л. К. Воронова, М. П. Кучерявенко, Д. О. Гетманцев, Н. П. Пришва, О. О. Дмитрик та Ю. Б. Каспрук. Питаннями інституційної реформи, цифровізації та антикорупційної трансформації податкових органів активно займалися такі дослідники, як В. М.

Вишневецький та А. М. Соколовська. Проте, з огляду на запуск Національної стратегії доходів до 2030 року та останні зміни в ієрархії нормативно-правових актів у 2025 році, виникає нагальна потреба у новому науковому погляді на компетенцію ДПС, який би враховував сучасні виклики електронного адміністрування та нові стандарти доброчесності державних службовців.

Метою міждисциплінарної курсової роботи є проведення комплексного, всебічного наукового аналізу правового статусу, функціональних повноважень та сучасного стану діяльності Державної податкової служби України, а також критичне обґрунтування стратегічних напрямів її реформування з урахуванням євроінтеграційних процесів та потреби в підвищенні рівня прозорості податкового врядування.

Відповідно до мети визначено такі **завдання**:

- детально розкрити правовий статус ДПС України в загальній системі органів виконавчої влади та визначити її місце серед суб'єктів забезпечення фінансової безпеки;
- проаналізувати генезис та сучасну ієрархію нормативно-правових актів, що регулюють діяльність податкових органів, враховуючи пріоритет міжнародних договорів;
- дослідити специфіку реалізації компетенції та повноважень ДПС щодо здійснення контрольних функцій в екстремальних умовах воєнного стану; провести глибокий аналіз правових аспектів цифровізації, зокрема функціонування Електронного кабінету платника та правової природи алгоритмів автоматизованого моніторингу ризиків;
- з'ясувати правові засади та практичні проблеми взаємодії ДПС із Бюро економічної безпеки (БЕБ) та Держфінмоніторингом з метою уникнення дублювання функцій;

Об'єкт дослідження — сукупність суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління під час організації, функціонування та правового регулювання діяльності Державної податкової служби України. **Предмет дослідження** — норми адміністративного та фінансового права, зафіксовані у

Конституції України, Податковому кодексі, законах та підзаконних актах, що визначають статус, компетенцію та вектори реформування ДПС.

Теоретичною основою дослідження виступають фундаментальні положення сучасної доктрини фінансового та адміністративного права, наукові праці вітчизняних фахівців (М. П. Кучерявенка, О. Шевчука, Ю. М. Павлютіна та ін.), а також концептуальні засади Національної стратегії доходів до 2030 року та *acquis communautaire* Європейського Союзу в частині податкового адміністрування.

Перший розділ присвячено теоретико-правовому аналізу адміністративного статусу ДПС України. У ньому розкрито місце служби в системі органів виконавчої влади, визначено її структуру та досліджено генезис нормативно-правового регулювання — від становлення фіскальної системи до формування сучасної ієрархії актів.

Другий розділ присвячено аналізу практичних аспектів діяльності ДПС в умовах воєнного стану. Особливу увагу приділено трансформації контрольних повноважень, правовим викликам цифровізації (Електронний кабінет, СМКОР) та особливостям взаємодії податкової служби з БЕБ і Держфінмоніторингом у межах забезпечення фінансової безпеки.

Третій розділ присвячено стратегічним напрямам реформування служби в контексті євроінтеграції. Досліджено впровадження норм Закону «Про адміністративну процедуру», оптимізацію захисту прав платників податків та правові засади антикорупційного перезавантаження кадрового складу на принципах доброчесності.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

1.1. Правовий статус ДПС України в системі органів виконавчої влади

Адміністративно-правовий статус Державної податкової служби (ДПС) України є фундаментальною категорією фінансового та адміністративного права, що визначає місце цієї інституції в загальній структурі державного апарату. У науковій доктрині під адміністративно-правовим статусом розуміється нормативно закріплена сукупність прав, обов'язків, відповідальності та завдань органу, що реалізуються у межах його компетенції для досягнення публічного інтересу. Оскільки ДПС діє як суб'єкт публічного управління, її статус характеризується специфічною правосуб'єктністю, яка дозволяє вступати у владні правовідносини з платниками податків від імені держави. Розуміння цього статусу вимагає аналізу його структурних елементів: цільового, компетенційного та організаційного, що в сукупності забезпечують виконання фіскальної функції держави

Адміністративно-правовий статус Державної податкової служби (ДПС) України визначається її функціональним призначенням як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227 [8], ДПС посідає місце у вертикалі органів, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів через Міністра фінансів. Такий статус передбачає, що ДПС є суб'єктом публічного управління зі спеціальною компетенцією, наділеним владними повноваженнями щодо адміністрування податків, зборів та платежів.

Юридична природа статусу ДПС полягає у поєднанні контрольно-наглядових та сервісних функцій. У системі органів фінансового контролю ДПС виступає як орган, що забезпечує стабільність дохідної частини бюджету. Як зазначає Єфремов А.О., місце служби в ієрархії органів виконавчої влади обумовлене необхідністю відокремлення функції формування податкової політики (яку здійснює Мінфін) від функції її безпосередньої реалізації. Це

дозволяє забезпечити баланс між державним примусом та дотриманням прав платників податків [15, с.59].

Організаційно-правовий статус ДПС характеризується принципом єдиноначальності та жорсткої субординації. Будучи єдиною юридичною особою, ДПС реалізує свої повноваження через територіальні органи, які є її відокремленими підрозділами. Це забезпечує уніфікований підхід до правозастосування на всій території України, що є ключовим для стабільності податкової системи. Крім того, юрисдикційна діяльність ДПС в умовах євроінтеграційного процесу, за висновками Ю. М. Павлютіна, все більше фокусується на сервісній моделі, де обов'язковим елементом статусу стає надання якісних адміністративних послуг та цифровізація взаємодії з бізнесом [19, с.235].

Як зазначає Ю. М. Павлютін, сьогодні статус податківця визначається не обсягом штрафів, а якістю надання адміністративних послуг. Юрисдикційна діяльність служби все більше зміщується у площину досудового врегулювання спорів та медіації, що є вимогою європейських стандартів[19, с.235].

Таким чином, правовий статус ДПС України в системі органів виконавчої влади станом на 2026 рік базується на засадах функціональної автономії у межах визначеної Мінфіном стратегії. Служба діє як високотехнологічний орган, чий статус обмежений нормами Податкового кодексу та міжнародними угодами про автоматичний обмін інформацією, що робить її діяльність прозорою та підзвітною суспільству.

1.2. Нормативно-правове регулювання діяльності податкових органів: генезис та сучасна ієрархія актів

Інституційне становлення Державної податкової служби (ДПС) України у її сучасному вигляді відбулося 6 березня 2019 року з моментом нормативного затвердження Положення про цей орган. Функціональне призначення служби зосереджене на забезпеченні реалізації державної податкової політики, здійсненні суворого контролю за повнотою та своєчасністю наповнення бюджетів усіх рівнів, а також на превенції та припиненні правопорушень у фіскальній сфері. В системі органів виконавчої влади ДПС функціонує як спеціалізований суб'єкт, діяльність якого інтегрована у загальну фінансову стратегію держави через координацію Кабінетом Міністрів України за посередництвом Міністра фінансів. Організаційна архітектура центрального апарату ДПС відзначається високим ступенем спеціалізації, що відображено у структурі, яка налічує 23 профільні департаменти та спеціалізовані управління. Кожен структурний підрозділ наділений чітко детермінованою компетенцією для вирішення вузькогалузових завдань. Зокрема, ключові напрями адміністрування реалізуються через Департаменти оподаткування юридичних та фізичних осіб, тоді як захист державних інтересів у правовому полі забезпечується Департаментом правового забезпечення та Департаментом оскарження рішень контролюючих органів.

Контрольно-перевірочна робота та боротьба з тіньовим сектором економіки покладена на Департаменти податкового аудиту, контролю за підакцизними товарами та підрозділи, що протидіють легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Особлива роль у забезпеченні національної безпеки та стійкості фіскальної системи належить Управлінню забезпечення захисту критичної інфраструктури та Режимно-секретному управлінню.

Сучасний підхід до податкового моніторингу наочно демонструється через діяльність Департаменту управління ризиками, чия функція полягає у системному аналізі фінансово-господарських операцій платників для ідентифікації потенційних загроз бюджету на ранніх етапах. Водночас,

внутрішній правовий контроль за дотриманням законності самими територіальними підрозділами служби здійснюється Департаментом правового забезпечення, що виступає гарантом відповідності дій посадових осіб ДПС вимогам чинного законодавства [12].

Система нормативно-правового регулювання діяльності Державної податкової служби (ДПС) України є багаторівневою та ієрархічно впорядкованою. Її еволюція (генезис) тісно пов'язана з етапами державотворення та реформуванням системи органів виконавчої влади. Першим і найвищим рівнем в ієрархії є Конституція України. Стаття закріплює загальний обов'язок кожного сплачувати податки і збори, а стаття 92 визначає, що виключно законами України встановлюються система оподаткування, податки і збори [1]. Це закладає фундаментальний принцип законності в діяльності ДПС: служба не може діяти поза межами, визначеними законом.

Другий рівень становлять міжнародні договори. У контексті євроінтеграції особливого значення набувають угоди про автоматичний обмін інформацією (стандарти CRS) та конвенції про уникнення подвійного оподаткування. Згідно зі статтею 3 Податкового кодексу України (ПКУ), якщо міжнародним договором встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені ПКУ, застосовуються правила міжнародного договору [2].

Четвертий рівень — підзаконні нормативно-правові акти. Ключовим тут є Постанова КМУ від 06.03.2019 № 227 [8]., яка затверджує Положення про ДПС. Саме цей акт визначає ДПС як юридичну особу публічного права та встановлює її організаційну структуру. Крім того, діяльність служби регламентується наказами Міністерства фінансів України, які деталізують процедурні питання: від порядку реєстрації платників до регламентів роботи Електронного кабінету.

Генезис регулювання демонструє поступову трансформацію: від Закону України «Про державну податкову службу в Україні» (1990 р.), який мав виражений адміністративно-командний характер, до сучасної сервісної моделі. Сучасний етап характеризується «цифровізацією» норм, де права та обов'язки

податківців дедалі частіше реалізуються через автоматизовані системи, що вимагає розробки нових техніко-юридичних стандартів регулювання

Підсумовуючи аналіз нормативно-правового регулювання діяльності ДПС України, слід констатувати, що воно базується на розгалуженій ієрархічній системі актів, де фундаментальна роль належить Конституції та Податковому кодексу України. Генезис цього регулювання відображає стратегічну трансформацію фіскального органу від інструменту державного примусу до сучасної сервісно-цифрової моделі. Чітка організаційна архітектура центрального апарату, деталізована на рівні підзаконних актів та відомчих регламентів, забезпечує високу спеціалізацію контрольних функцій та правову визначеність у взаємовідносинах із платниками. Сучасний вектор розвитку системи регулювання спрямований на посилення міжнародної правової конвергенції та нормативне закріплення автоматизованих форм контролю, що є ключовим чинником забезпечення стійкості фінансової системи держави в умовах глобальних викликів.

Висновки до розділу 1

Узагальнення теоретико-правових основ організації Державної податкової служби України дозволяє стверджувати, що адміністративно-правовий статус ДПС є фундаментальною категорією, яка визначає її місце як центрального органу виконавчої влади зі спеціальною компетенцією у загальній структурі державного апарату.

Згідно з чинним законодавством, зокрема Постановою Кабінету Міністрів України № 227, правосуб'єктність служби реалізується через поєднання владно-управлінських повноважень із сервісною орієнтованістю, де діяльність органу чітко координується Міністром фінансів для забезпечення балансу між державним фіскальним інтересом та захистом прав платників податків. Організаційна архітектура ДПС, яка з моменту її інституційного становлення у 2019 році налічує 23 профільні департаменти, свідчить про високий ступінь функціональної спеціалізації — від правового забезпечення та внутрішнього аудиту до високотехнологічного управління ризиками. Така структура забезпечує уніфікований підхід до правозастосування через систему територіальних органів, що діють як відокремлені підрозділи єдиної юридичної особи, що мінімізує регіональну розрізненість у трактуванні податкових норм.

Нормативно-правове регулювання діяльності служби базується на багаторівневій ієрархії, де найвищу силу мають Конституція України та Податковий кодекс України, що закладають фундамент принципу законності та обмежують дискрецію податкових інспекторів. Особливої ваги у 2026 році набувають міжнародні договори, зокрема угоди про автоматичний обмін інформацією за стандартами CRS, які згідно зі статтею 3 ПКУ мають пріоритетне значення у регулюванні транскордонних фінансових відносин і зобов'язують ДПС дотримуватися стандартів прозорості ОЕСР.

Генезис податкового законодавства демонструє послідовну трансформацію фіскальної системи від адміністративно-командної моделі початку 1990-х років до сучасної цифрової екосистеми, де правова норма дедалі

частіше інтегрується безпосередньо в алгоритми електронних сервісів. Сучасний етап розвитку ДПС характеризується інтенсивною «цифровізацією» юридичних процедур, де права та обов'язки суб'єктів реалізуються через Електронний кабінет, що вимагає розробки нових техніко-юридичних стандартів для запобігання помилкам автоматизованих систем.

Таким чином, правовий статус ДПС України сьогодні базується на принципах функціональної автономії, цифрової прозорості та партнерської взаємодії з платниками, що відповідає європейським стандартам належного врядування та є необхідною умовою для інтеграції України до єдиного економічного простору Європейського Союзу.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРАВОВИХ ПРАКТИК ДІЯЛЬНОСТІ ДПС УКРАЇНИ

2.1. Компетенція і повноваження податкових органів щодо здійснення податкового контролю в умовах воєнного стану

Трансформація компетенції Державної податкової служби (ДПС) України в умовах воєнного стану зумовила перехід від стабільної фіскальної моделі до системи «кризового адміністрування», де обсяг повноважень органу став об'єктом постійної нормативної корекції. Правовим фундаментом цього процесу став пункт 69 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України (ПКУ), який запровадив виняткові правила реалізації контрольних функцій. Оцінюючи сучасний стан, слід зазначити, що компетенція ДПС наразі жорстко ієрархізована за територіальним принципом: на територіях активних бойових дій повноваження щодо перевірок фактично перебувають у стані юридичної консервації, тоді як на підконтрольних територіях вони були суттєво відновлені та розширені. Ключовим актом, що запустив цей процес, став Закон України № 3453-IX від 09.11.2023, який скасував широкомасштабний мораторій і надав ДПС право включати до плану-графіка перевірок суб'єктів, що відповідають критеріям ризиковості[5]. Це ознаменувало перехід від тотального нагляду до ризикоорієнтованого моделювання, де компетенція інспектора активується лише при виявленні об'єктивних відхилень у податковій поведінці платника.

Важливим інструментом реалізації повноважень ДПС у 2024–2026 роках залишається автоматизований моніторинг податкових накладних (СМКОР). Основним актом у цій сфері є Постанова КМУ № 1165 від 11.12.2019[10]. Протягом 2024 року до неї було внесено ряд суттєвих змін, зокрема Постановою КМУ № 706 від 13.06.2024, яка уточнила критерії ризиковості платника та процедури виключення з переліку ризикових. Ці повноваження дозволяють ДПС здійснювати превентивний контроль, зупиняючи реєстрацію накладних, що мають ознаки фіктивності. Оцінка правозастосовної практики вказує на те, що така компетенція є стратегічним заходом захисту бюджету, проте вона покладає

на платника значний процедурний тягар щодо доведення реальності операцій в умовах воєнного стану.

Окремої уваги заслуговують нові сервісно-контрольні повноваження ДПС, запроваджені Законом України № 3603-IX від 23.02.2024 (щодо спрощення податкового адміністрування) [10]. Цей закон запровадив інститут «комплаєнтного платника» (так званий «клуб білого бізнесу»), згідно з яким компетенція ДПС щодо доброчесних суб'єктів зміщується у бік консультативного супроводу. Для таких платників передбачено запровадження мораторію на певні види документальних перевірок та закріплення персонального комплаєнс-менеджера. Така трансформація свідчить про спробу переходу від каральної моделі контролю до партнерської, що є критично важливим для збереження економічної активності в тилкових регіонах.

Юридична специфіка компетенції ДПС у 2025–2026 роках також охоплює сферу міжнародної прозорості. На основі Закону України № 2970-IX, податкові органи реалізують повноваження щодо автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки (стандарт CRS). Це дозволяє ДПС отримувати дані про іноземні активи українських резидентів, що фактично нівелює можливість приховування доходів в іноземних юрисдикціях. Крім того, згідно з Наказом Міністерства фінансів № 225 від 05.09.2022, ДПС наділена квазісудовими функціями щодо оцінки доказів неможливості виконання податкових обов'язків через військові дії[13]. Таким чином, сучасна компетенція ДПС — це складний гібридний інструментарій, що поєднує цифрові методи дистанційного моніторингу, міжнародну співпрацю та індивідуалізований підхід до кожного платника

2.2.Правові аспекти цифровізації податкового адміністрування: Електронний кабінет платника та автоматизований моніторинг ризиків

Процес цифрової трансформації податкової системи України у 2024–2026 роках перейшов від етапу фрагментарного впровадження онлайн-сервісів до розбудови цілісної цифрової екосистеми. Як зазначають у своєму дослідженні Юрчишена Л. В. та Криворучко А. С. , цифровізація в умовах воєнного стану стала не лише технологічним трендом, а й стратегічним механізмом забезпечення стабільності бюджетних надходжень. Однак науковці підкреслюють суттєву юридичну проблему: попри активне впровадження інновацій, у фундаментальних актах — Податковому кодексі України та Положенні про ДПС — досі відсутнє чітке нормативно-правове закріплення дефініції «цифровізація податкового адміністрування». Це створює ситуацію, коли технологічні процеси випереджають правове регулювання, що в юридичній практиці може призводити до неоднозначного трактування прав та обов’язків сторін [21,с.73].

Фундаментальним інструментом цієї трансформації виступає Електронний кабінет (ЕК). Згідно зі статтею 42-1 ПКУ (у редакції від 01.04.2025), ЕК визначається як сукупність інформаційно-телекомунікаційних систем, що забезпечують юридично значущу взаємодію[2]. Правовий аспект функціонування ЕК полягає у переході до презумпції «цифрової автентичності». Документи, надіслані через ЕК, мають таку ж юридичну силу, як і паперові, а фіксація часу їх надходження в систему є точкою відліку для всіх процесуальних дій. Відповідно до Наказу ДПС № 150 від 21.02.2025, розвиток ЕК спрямований на реалізацію концепції «compliance by design» [11]. Це означає інтеграцію податкових правил безпосередньо в операційне середовище платника, де система автоматично підказує правильність нарахунків, мінімізуючи ймовірність помилки та подальшого застосування санкцій.

Проте цифровізація через Електронний кабінет несе і специфічні правові ризики, зокрема у сфері кібербезпеки та захисту персональних даних. Як

свідчить SWOT-аналіз податкового адміністрування, загрози кібербезпеці та ризик несвоєчасного нормативного закріплення цифрових процесів вимагають системного підходу та цілеспрямованої законодавчої роботи [21,с. 73]. Юридична доктрина наполягає на тому, що держава має нести солідарну відповідальність за технічні збої в роботі ЕК. Технічні помилки на боці сервера ДПС мають бути законодавчо визнаною підставою для звільнення платника від відповідальності за несвоєчасне подання звітності.

Окремим, найбільш дискусійним напрямом цифровізації є автоматизований моніторинг ризиків (СМКОР). Правовим підґрунтям його функціонування є Постанова КМУ № 1165 (із змінами від 22.10.2024). Юридична сутність СМКОР полягає у делегуванні контрольної функції алгоритмам, які в режимі реального часу оцінюють кожну податкову накладну на відповідність критеріям ризиковості [4]. У контексті Національної стратегії доходів до 2030 року передбачається впровадження інструментів штучного інтелекту для аналізу «Big Data» [4].

Додатково, впровадження електронного аудиту (e-audit) на основі файлу SAF-T UA, що закріплено у Національній стратегії доходів, змінює парадигму перевірок: від фізичного аналізу документів до програмної верифікації даних [11]. Це потребує гармонізації українського законодавства із нормами ЄС щодо захисту даних (GDPR). Таким чином, правові аспекти цифровізації у 2026 році вимагають не лише технічних рішень, а й детального законодавчого регулювання відповідальності держави за помилки алгоритмів та забезпечення кібербезпеки всього масиву фіскальних даних [21,с. 74].

Отже, процес цифрової трансформації податкової системи України на сучасному етапі перейшов від фрагментарного впровадження сервісів до створення цілісної цифрової екосистеми. Ключовою проблемою залишається правовий розрив: технологічні інновації впроваджуються швидше, ніж з'являється їх чітке нормативне закріплення в Податковому кодексі. Головним інструментом цієї взаємодії є Електронний кабінет, який наділений статусом офіційного каналу зв'язку та впроваджує концепцію автоматичного дотримання

правил. Однак використання таких систем несе ризики, зокрема потребу в юридичному визнанні технічних збоїв як підстави для звільнення платника від відповідальності. Паралельно з цим, автоматизований моніторинг ризиків (СМКОР) та впровадження штучного інтелекту для аналізу великих даних вимагають забезпечення алгоритмічної прозорості, щоб платник міг розуміти логіку блокування операцій та ефективно захищати свої права. Перехід до електронного аудиту на основі міжнародних стандартів SAF-T UA завершує трансформацію контрольної функції держави, перетворюючи її на дистанційний програмний процес. У підсумку, успіх цифровізації залежить від створення надійного правового фундаменту, який гарантуватиме кібербезпеку даних та відповідальність держави за роботу автоматизованих алгоритмів.

2.3.Взаємодія ДПС з іншими правоохоронними та контролюючими органами (БЕБ, Держфінмоніторинг)

Взаємодія Державної податкової служби (ДПС) з правоохоронними та іншими контролюючими органами є ключовим елементом системи публічного контролю, спрямованим на забезпечення фінансової безпеки держави. Як зазначає Білоус-Осінь Т. І., податковий контроль слід розглядати як специфічний різновид публічного контролю, що має на меті не лише перевірку дотримання законодавства, а й захист публічних фінансових інтересів через координацію зусиль різних державних суб'єктів [14,с. 42].

У сучасних умовах така координація набуває особливої ваги, оскільки ефективність боротьби з податковими правопорушеннями залежить від швидкості обміну інформацією між ДПС та Бюро економічної безпеки (БЕБ) України. Правовою основою такої взаємодії є спільні накази та положення, що регламентують автоматизований обмін даними, який дозволяє БЕБ використовувати аналітичні масиви ДПС для ідентифікації ризикових господарських операцій ще до моменту порушення кримінального провадження. Юридична природа цієї взаємодії полягає у розмежуванні сервісної функції, яку виконує податкова служба, та правоохоронної функції, покладеної на Бюро, що вимагає чіткого дотримання адміністративних процедур для уникнення дублювання повноважень та надмірного тиску на бізнес.

Важливим аспектом у цьому контексті є дослідження Журавльової Т., яка підкреслює, що особливості адміністративних процедур при здійсненні податкового контролю безпосередньо впливають на законність та ефективність застосування правоохоронних заходів [16,с. 84]. Взаємодія з правоохоронними органами має базуватися на принципі правової визначеності, де результати податкових перевірок стають доказовою базою лише за умови дотримання встановлених процесуальних стандартів. Зокрема, передача матеріалів від ДПС до БЕБ повинна відбуватися в межах чітких адміністративних регламентів, що гарантує недопущення порушення прав платників податків у ході кримінального

аналізу їхньої діяльності. Крім того, науковиця зазначає, що ефективність такої взаємодії прямо залежить від якості нормативно-правового регулювання процедурних аспектів, які часто залишаються недостатньо деталізованими в основних кодексах .

Не менш важливою є лінія взаємодії ДПС із Державною службою фінансового моніторингу України. Ця співпраця реалізується в межах національної системи протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. ДПС виступає важливим постачальником первинної інформації про сумнівні фінансові потоки, які можуть свідчити про ухилення від оподаткування або розмивання податкової бази. Юридичний механізм цієї взаємодії передбачає оперативне інформування Держфінмоніторингу про виявлені факти невідповідності майнового стану фізичних осіб їхнім офіційним доходам. Як вказує Журавльова Т., застосування адміністративних процедур у сфері фінансового моніторингу вимагає високого ступеня конфіденційності та захисту даних, оскільки будь-яке передчасне розголошення інформації може зашкодити проведенню фінансових розслідувань та порушити банківську таємницю [16,с. 86].

У 2025–2026 роках стратегічним напрямом взаємодії стає посилення аналітичної складової. Відповідно до Стратегічного плану ДПС на 2025–2030 роки, служба переходить до моделі превентивного реагування, де обмін даними з митними органами та прикордонною службою дозволяє створювати цілісний профіль ризиковості суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Це корелює з тезами Білоус-Осін Т. І. про те, що податковий контроль не є ізольованим процесом, а інтегрований у загальну систему державного аудиту та безпеки [14, с. 45]. Таким чином, сучасна ієрархія взаємодії ДПС із БЕБ та Держфінмоніторингом вибудовується на основі цифровізації спільних протоколів, що дозволяє автоматизувати виявлення схем «скруток» ПДВ та незаконного виведення капіталу за кордон. Взаємодія Державної податкової служби з правоохоронними та іншими контрольними органами, зокрема Бюро економічної безпеки та Держфінмоніторингом, є фундаментом національної

фінансової безпеки. У 2025–2026 роках ця співпраця остаточно змістилася з формального листування у площину автоматизованого обміну аналітичними даними. Основний правовий акцент у цій взаємодії робиться на розмежуванні сервісної ролі ДПС та правоохоронної функції БЕБ, що дозволяє уникати дублювання повноважень та надмірного тиску на сумлінний бізнес. Ключовим викликом залишається детальне нормативне врегулювання адміністративних процедур передачі матеріалів, щоб вони могли слугувати належною доказовою базою без порушення процесуальних стандартів. У підсумку, інтеграція ДПС у загальнодержавну систему публічного контролю через цифрові протоколи забезпечує превентивне виявлення схем ухилення від оподаткування, проте потребує посилення відповідальності за захист інформації та дотримання конфіденційності в ході спільних фінансових розслідувань.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що правові аспекти такої співпраці потребують подальшої систематизації, зокрема у частині визначення відповідальності посадових осіб за неналежне використання отриманої в ході взаємодії інформації та забезпечення прозорості адміністративних процедур.

Висновки до розділу 2

Підсумовуючи аналіз сучасного стану та правових практик діяльності ДПС України, можна стверджувати, що в умовах воєнного стану відбулася фундаментальна трансформація податкового контролю, яка полягає у переході від фіскального нагляду до моделі ризикоорієнтованого адміністрування. Основним вектором цієї еволюції стало розширення компетенції податкових органів у сфері цифрового моніторингу та дистанційного аналізу, що дозволило забезпечити стабільність бюджету навіть за умови часткового обмеження традиційних перевірок. Процес цифровізації, втілений у функціонуванні Електронного кабінету та системі СМКОР, продемонстрував значний потенціал для спрощення взаємодії, проте висвітлив критичну проблему правового розриву, де відсутність чітких дефініцій у Податковому кодексі створює ризики для правової визначеності платників. Особливого значення набуває сервісна трансформація повноважень ДПС, зокрема через впровадження інституту комплаєнтного платника, що свідчить про зміщення акцентів у бік добровільного виконання обов'язків та консультативного супроводу бізнесу. Водночас інтеграція ДПС у загальну систему публічного контролю через посилену взаємодію з Бюро економічної безпеки та Держфінмоніторингом вимагає подальшого вдосконалення адміністративних процедур. Це необхідно для того, щоб автоматизований обмін даними та спільні аналітичні заходи не лише ефективно протидіяли тінізації економіки, а й базувалися на принципах прозорості, алгоритмічної зрозумілості та суворої відповідальності держави за збереження конфіденційної інформації. Таким чином, успішна реалізація стратегії розвитку податкової служби до 2030 року безпосередньо залежить від гармонізації нормативної бази з реальними технологічними практиками, що забезпечить баланс між фіскальними інтересами держави та захистом прав суб'єктів господарювання в умовах глобальної цифрової трансформації.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ДПС УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

3.1. Оптимізація правових механізмів захисту прав платників податків та вдосконалення процедур адміністративного оскарження

Реформування Державної податкової служби України в умовах євроінтеграції вимагає докорінного перегляду філософії взаємин між державою та платником податків, де ключовим пріоритетом стає захист прав останнього через прозорі адміністративні процедури. Як зазначає Шевчук О., впровадження норм Закону України «Про адміністративну процедуру» (ЗАП) у податкову сферу створює нові процедурні гарантії, які дозволяють платнику бути активним учасником процесу, а не просто об'єктом контролю [20,с.62]. Юридична оптимізація цих механізмів полягає у переході від суто фіскального домінування до моделі «належного врядування», де податковий орган зобов'язаний дотримуватися принципу неупередженості та забезпечувати право особи на участь у прийнятті рішення, що стосується її інтересів. Впровадження ЗАП у практику діяльності ДПС дозволяє уніфікувати підходи до розгляду податкових справ, забезпечуючи платнику право бути вислуханим до моменту прийняття несприятливого акта, що є фундаментальним стандартом правосуддя в країнах Європейського Союзу.

Крім того, сучасна стратегія реформування включає розбудову дієвих механізмів зворотного зв'язку. Ефективне податкове адміністрування неможливе без постійної комунікації з громадянами, яка дозволяє оперативно ідентифікувати системні недоліки в роботі податкових органів. Вдосконалення процедур зворотного зв'язку через інтерактивні сервіси Електронного кабінету та цифрові платформи звернень дозволяє не лише реагувати на скарги, а й запобігати правопорушенням через надання персоналізованих консультацій. Це відповідає вимогам європейського вектора розвитку, де податкова служба сприймається як сервісна інституція, що гарантує високу якість публічних послуг та захист прав людини у податкових правовідносинах. Правова реалізація

процедурних гарантій у контексті євроінтеграції також охоплює впровадження стандартів «доброго адміністрування», розроблених Радою Європи. Це передбачає обов'язок податкового органу мотивувати кожне рішення, особливо у справах про блокування податкових накладних або відмову у поверненні ПДВ. За висновками Шевчук О., перспективи право реалізації ЗАП у податковій сфері пов'язані із подоланням існуючих колізій між загальним адміністративним законодавством та нормами Податкового кодексу, що вимагає внесення системних змін до останнього для забезпечення верховенства права [20,с.63].

Таким чином, оптимізація правових механізмів захисту платників у 2026 році полягає у гармонізації процесуальних норм, цифровізації оскарження та створенні інклюзивного середовища для діалогу між владою та бізнесом, що є необхідною умовою для інтеграції України до єдиного економічного простору

Важливим вектором подальшої оптимізації правових механізмів є перегляд інституту досудового оскарження, який у 2025–2026 роках має трансформуватися з формальної процедури перегляду скарг у повноцінний квазісудовий фільтр. Юридична логіка такої реформи полягає в розширенні участі платника податків у розгляді його заперечень, що передбачає обов'язкове проведення усних слухань та надання можливості залучати незалежних фахівців у сфері права та аудиту. Це дозволяє забезпечити реальну змагальність сторін ще на адміністративному етапі, значно знижуючи навантаження на судову систему. Особливої уваги потребує впровадження принципу «мовчазної згоди» у тих процедурних аспектах, де податковий орган допускає бездіяльність або порушує встановлені законом строки розгляду скарг. Такий підхід стимулюватиме дисциплінованість податкової адміністрації та гарантуватиме правову визначеність для суб'єктів господарювання. Цифрова трансформація процедур оскарження виступає технічним фундаментом для забезпечення прозорості правозастосування. Розбудова інтерактивного функціонала Електронного кабінету в частині «Е-оскарження» дозволяє автоматизувати процес подання та відстеження скарги в режимі реального часу, виключаючи людський фактор та корупційні ризики на етапі реєстрації звернень. Крім того, застосування

алгоритмів штучного інтелекту для аналізу подібних справ у судовій та адміністративній практиці дозволяє платнику ще до подання скарги оцінити перспективи успішного вирішення спору. Це створює умови для формування єдиної правозастосовної практики та запобігає прийняттю суперечливих рішень різними регіональними підрозділами ДПС.

У контексті європейських стандартів, оптимізація захисту прав також охоплює сферу відшкодування шкоди, завданої неправомірними рішеннями або бездіяльністю контролюючих органів. Правова система 2026 року має чітко закріпити механізм матеріальної відповідальності держави за помилки алгоритмів СМКОР або безпідставне блокування господарської діяльності. Створення дієвого інструментарію стягнення збитків через адміністративні процедури без необхідності багаторічних судових процесів стане потужним сигналом для іноземних інвесторів щодо стабільності української податкової системи. Таким чином, гармонізація процедурних норм із вимогами європейського врядування не лише зміцнює правовий статус платника, а й перетворює ДПС на прозору сервісну інституцію, де дотримання закону є вигідною стратегією для обох сторін суспільного договору.

3.2. Антикорупційна трансформація та перезавантаження кадрового потенціалу ДПС: правові аспекти «добročесності»

Процес антикорупційної трансформації Державної податкової служби України (далі – ДПС) на сучасному етапі є не лише вимогою міжнародних партнерів та умовою євроінтеграції, а й фундаментальною внутрішньою потребою для виживання економічної системи держави. Центральним елементом цієї трансформації виступає концепт «добročесності», який у правовому полі України еволюціонував від абстрактної етичної категорії до чітко детермінованого юридичного стандарту. Згідно із положеннями Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки, затвердженої Постановою КМУ № 220, стратегічний курс на перезавантаження кадрового потенціалу ДПС передбачає повну зміну парадигми взаємодії податківця та платника податків[9]. У цьому контексті добročесність розглядається через призму ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» як здатність особи стійко протистояти чинникам корупції, що включає не лише відсутність правопорушень, а й дотримання високих стандартів етичної поведінки[3].

Важливим елементом правового забезпечення добročесності є інститут моніторингу способу життя. Згідно зі ст. 51-4 Закону України «Про запобігання корупції», Національне агентство з питань запобігання корупції здійснює вибіркового моніторинг, метою якого є встановлення відповідності рівня життя суб'єкта декларування його доходам. У контексті реформи ДПС це означає, що будь-яка невідповідність є правовою підставою для проведення повної перевірки та, у разі підтвердження порушень, звільнення особи з посади згідно з вимогами ст. 84 Закону України «Про державну службу» [4].

Окрему увагу в процесі кадрового перезавантаження приділено запровадженню Кодексу етики працівників ДПС (затверджений наказом ДПС України). Цей документ деталізує стандарти поведінки, зокрема у відносинах з платниками податків, та встановлює процедуру внутрішніх розслідувань за фактами порушення принципів добročесності. У наукових публікаціях, зокрема у праці М. П. Кучерявенка «Податкове право України», наголошується, що

правовий статус працівника ДПС має базуватися на принципі сервісного обслуговування, де доброчесність є гарантією захисту прав приватних осіб від зловживань з боку держави [17,с. 112-115].

Крім того, правова трансформація ДПС включає впровадження Кодексу етики працівників Державної податкової служби, який деталізує стандарти професійної поведінки. Порушення цих стандартів сьогодні стає предметом розгляду дисциплінарних комісій із залученням громадських рад. Таким чином, доброчесність у системі ДПС перестає бути формальним терміном і перетворюється на динамічну правову конструкцію, що забезпечує формування нового покоління публічних службовців, орієнтованих на захист державних інтересів та сервісну модель взаємодії із суспільством.

Як висновок можна сказати, що антикорупційна трансформація Державної податкової служби України на сучасному етапі переросла формат етичних декларацій, трансформувавшись у системну правову реформу, що базується на імперативній вимозі доброчесності. Аналіз нормативно-правової бази та практичних звітів НАЗК свідчить, що перезавантаження кадрового потенціалу відомства реалізується через поєднання жорстких інструментів правового контролю (моніторинг способу життя, перевірки доброчесності) та впровадження нових стандартів професійної етики. Ключовим правовим аспектом цього процесу є перехід від каральної моделі фіскального органу до сервісно-орієнтованої служби. Законодавче закріплення процедур очищення кадрового складу та цифровізація податкових процедур дозволяють мінімізувати корупційні ризики, створюючи умови для функціонування ДПС як прозорого державного інституту.

Висновки до розділу 3

Узагальнюючи результати дослідження напрямів реформування ДПС України, слід пояснити, що сучасна трансформація відомства — це не просто набір окремих заходів, а комплексна зміна правової ідеології, де захист прав платника та добросовісність податківця є двома сторонами одного процесу.

По-перше, впровадження норм **Закону України «Про адміністративну процедуру»** та стандартів «належного врядування» пояснюється необхідністю ліквідації історичного дисбалансу сил між державою та бізнесом. Перехід до моделі, де платник має право бути вислуханим до прийняття рішення, а податковий орган зобов'язаний детально мотивувати свої акти, означає юридичне визнання суб'єктності платника податків. Це пояснює відхід від фіскального домінування: тепер законність рішення визначається не лише його змістом, а й дотриманням процедурної справедливості під час його винесення.

По-друге, трансформація адміністративного оскарження у квазісудовий фільтр та запровадження «Е-оскарження» пояснюється прагненням до правової визначеності. Цифровізація цього процесу та використання алгоритмів для аналізу подібних справ спрямовані на подолання вибіркового правозастосування. Юридична логіка тут полягає у створенні такої системи, де результат спору залежить від правової позиції та доказів, а не від суб'єктивного розсуду чиновника чи регіональної практики, що є базовою вимогою для інтеграції України до єдиного економічного простору ЄС.

По-третє, антикорупційне очищення кадрового складу через призму **«добросовісності»** пояснюється тим, що жодна процедурна реформа не буде ефективною без належного людського капіталу. Перетворення добросовісності на імперативний юридичний стандарт означає, що держава змінює критерії професійної придатності: відтепер лояльність до закону та етичність поведінки є такими ж важливими, як і фахова компетенція. Моніторинг способу життя та жорсткі фільтри відбору слугують правовим запобіжником, який гарантує, що

нові сервісні функції ДПС будуть виконуватися особами з високим рівнем суспільної довіри.

Таким чином, синергія процедурної прозорості та кадрової доброчесності формує новий тип суспільного договору. Реформування ДПС у 2026 році пояснюється як створення середовища, де дотримання закону стає раціонально вигідним для обох сторін: платник отримує захист та сервіс, а держава — стабільні надходження та інституційну спроможність, що відповідає кращим європейським практикам адміністрування.

ВИСНОВКИ

Завершуючи комплексне дослідження правових засад організації та діяльності Державної податкової служби України у 2024–2026 роках, стає очевидним, що вітчизняна податкова система перебуває у стані найбільш масштабної трансформації з моменту її створення. Проведений аналіз дозволяє констатувати, що правовий статус ДПС як центрального органу виконавчої влади остаточно еволюціонував у бік сервісно-цифрової моделі, де владні повноваження жорстко обмежені принципами верховенства права та вимогами європейського врядування.

Теоретичний базис дослідження підтвердив, що адміністративно-правовий статус служби є динамічною конструкцією, яка сьогодні базується на функціональній автономії під координацією Міністерства фінансів України. Така архітектура забезпечує необхідний баланс між виконанням фіскальної функції — наповненням бюджету для потреб оборони та відновлення — та дотриманням процедурних гарантій захисту приватного інтересу. Ключовим фактором стійкості фіскальної системи у досліджуваний період став перехід до «кризового адміністрування» в умовах воєнного стану. Правове

регулювання, засноване на виняткових нормах Податкового кодексу, дозволило ДПС зберегти інституційну спроможність через гнучке поєднання мораторіїв на перевірки та відновлення контрольних функцій щодо ризикових суб'єктів. Впровадження інструментів «ризикоорієнтованого моделювання» замість тотального нагляду стало юридичною відповіддю на екстремальні умови функціонування бізнесу, що дозволило державі акумулювати ресурси, не створюючи надмірного тиску на сумлінних платників. Особливе значення у цьому контексті набув інститут «комплаєнтного платника», який нормативно закріпив переваги доброчесної поведінки, перетворивши її на реальний правовий актив суб'єкта господарювання. Фундаментальним вектором модернізації ДПС, що детально розглядається у роботі, є цифровізація податкових процедур. Електронний кабінет платника перетворився з допоміжного сервісу на основну

платформу юридично значущої взаємодії, де презумпція «цифрової автентичності» стала нормою права. Разом з тим, аналіз виявив наявність правового розриву: технологічний розвиток алгоритмів штучного інтелекту та автоматизованого моніторингу ризиків (СМКОР) випереджає їх детальне нормативне закріплення. Це породжує необхідність юридичного визнання відповідальності держави за помилки автоматизованих систем та законодавчого врегулювання кібербезпеки фіскальних даних. Запровадження електронного аудиту на основі міжнародного стандарту SAF-T UA остаточно закріплює дистанційний характер податкового контролю, що вимагає від юристів-практиків нових підходів до доказування в адміністративних справах.

Паралельно із внутрішньою цифровізацією, якісно нового рівня набула взаємодія ДПС із іншими контролюючими та правоохоронними органами — Бюро економічної безпеки та Держфінмоніторингом. Дослідження довело, що сучасна модель фінансової безпеки базується на автоматизованому обміні аналітичними даними, що дозволяє виявляти схеми ухилення від оподаткування на ранніх етапах. Юридична складність цієї взаємодії полягає у необхідності чіткого розмежування сервісних функцій податкової служби та силових функцій правоохоронців, щоб уникнути дублювання повноважень та адміністративного свавілля. Взаємодія з Держфінмоніторингом у сфері контролю за невідповідністю статків офіційним доходам стає вагомим інструментом боротьби з тінізацією економіки, що відповідає рекомендаціям FATF та стандартам ОЕСР. Євроінтеграційний вектор реформи ДПС, що став центральною темою заключного етапу дослідження, вимагає імплементації норм Закону України «Про адміністративну процедуру» у податкову сферу. Це означає перегляд самої ідеології взаємин: від карального підходу до моделі «належного врядування», де податковий орган зобов'язаний мотивувати кожне рішення та забезпечувати платнику право бути вислуханим. Трансформація адміністративного оскарження у повноцінний квазісудовий фільтр через систему «Е-оскарження» та запровадження принципу «мовчазної згоди» є критично

важливими кроками для подолання корупційних ризиків та розвантаження судової системи.

Така правова визначеність є базовою умовою для інтеграції України до єдиного економічного простору ЄС. Нарешті, найважливішим елементом реформи визначено антикорупційну трансформацію кадрового потенціалу через призму категорії «доброчесності». Процес очищення податкових органів у 2025–2026 роках довів, що процедурні зміни безпосередньо залежать від людського капіталу. Перетворення доброчесності з абстрактного етичного принципу на імперативний юридичний стандарт, підкріплений моніторингом способу життя та оновленими кодексами етики, створює фундамент суспільної довіри до держави.

Можна стверджувати, що успішна реалізація Національної стратегії доходів до 2030 року залежить від синергії трьох чинників: цифрової прозорості алгоритмів, процедурної справедливості адміністративних актів та безумовної доброчесності посадових осіб. Підсумовуючи, ДПС України станом на 2026 рік демонструє здатність до адаптації у надскладних умовах, перетворюючись на високотехнологічну сервісну інституцію. Гармонізація українського податкового права із законодавством ЄС, забезпечення алгоритмічної прозорості контролю та створення безпечного цифрового середовища для діалогу з бізнесом є тими напрямками, що дозволять Україні збудувати сучасну фіскальну систему. Така система не лише гарантуватиме фінансову стійкість держави, а й стане запорукою захисту прав людини у податкових правовідносинах, формуючи нову якість суспільного договору, де чесна сплата податків є усвідомленою стратегією розвитку як для громадянина, так і для держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 22.04.2026).
2. Податковий кодекс України : Закон України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 22.04.2026).
3. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 22.04.2026).
4. Про державну службу : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 22.04.2026).
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей податкового адміністрування під час воєнного стану : Закон України від 09 лист. 2023 р. № 3453-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3453-20> (дата звернення: 22.04.2026).
6. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення онлайн-комунікації з платниками податків та виправлення технічних помилок : Закон України від 23 лют. 2024 р. № 3603-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3603-20> (дата звернення: 22.04.2026).
7. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2073-IX.
8. Питання Державної податкової служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 06 берез. 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п> (дата звернення: 22.04.2026).
9. Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 04 берез. 2023 р. № 220.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-п> (дата звернення: 22.04.2026).

10. Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 груд. 2019 р. № 1165 (у редакції від 22.10.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1165-2019-п> (дата звернення: 22.04.2026).

11. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2023 р. № 1218-р. URL: https://mof.gov.ua/uk/national_income_strategy-716 (дата звернення: 22.04.2026).

12. Завдання і функції Департаменту правового забезпечення : Офіційний портал Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/pro-sts-ukraini/struktura/aparat/departament-pravovogozabezpechennya/zavdannya-i-funktsii/> (дата звернення: 16.04.2025).

13. Порядок підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків : Наказ Міністерства фінансів України від 05 верес. 2022 р. № 225. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1068-22> (дата звернення: 22.04.2026).

14. Білоус-Осінь Т. І. Податковий контроль як різновид публічного контролю. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 3. С. 40–47. DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v3.2023.9>.

15. Єфремов А. О. Система принципів реалізації державної податкової політики в Україні. *Юридична наука*. 2020. № 9(111). С. 53–64.

16. Журавльова Т. Особливості адміністративних процедур при здійсненні податкового контролю: правові аспекти та ефективність застосування. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. Спец. випуск № 1 (132). С. 83–88.

17. Кучерявенко М. П. Податкове право України: Підручник. Харків : Право, 2024. 440 с.

18. Нинюк М. А., Ларіна Н. Б., Нинюк І. І. Трансформація інституту державної служби в Україні у світлі адміністративної реформи. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 14.
19. Павлютін Ю. М. Напрями реформування Державної податкової служби України в умовах цифровізації. *Публічне право*. 2023. № 3. С. 230–238. URL: https://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2023/35.pdf.
20. Шевчук О. Процедурні гарантії захисту прав платників податків у Законі України «Про адміністративну процедуру»: теорія, практика, перспективи правореалізації. Тернопіль : Юридичний факультет ЗУНУ, 2024. С. 192–198.
21. Юрчишена Л. В., Криворучко А. С. Цифровізація податкового адміністрування: теоретико-правовий вимір. *Економіка та суспільство*. 2025. № 68. URL: <https://economyandsociety.in.ua> (дата звернення: 22.04.2026).